Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0405U003187

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 15-07-2005

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Непокупна Тетяна Андріївна

2. Nepokupna Tetiana Andriyi'vna

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: кандидат наук

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 08.01.01

Назва наукової спеціальності: Економічна теорія

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 29-04-2005

Спеціальність за освітою: 7.030301

Місце роботи здобувача: Полтавський державний педагогічний університет імені В.Г.Короленка

Код за ЄДРПОУ: 31035253

Місцезнаходження: 36003, м.Полтава, вул.Остроградського, 2

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): К 08.120.01

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Полтавський державний педагогічний університет імені В.Г.Короленка

Код за ЄДРПОУ: 31035253

Місцезнаходження: 36003, м.Полтава, вул.Остроградського, 2

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 06.04.19

Тема дисертації:

1. Економічні принципи розбудови соціальної сфери України у перехідний період

2. Economic principles of development of the social sphere of Ukraine in the transition period

Реферат/анотація:

1. Об'єктом дисертаційного дослідження є соціальна сфера як багатоаспектне явище, складова системи життєзабезпечення населення; структура соціальної сфери, теоретичні, методологічні і прикладні аспекти формування рівня життя населення у перехідний період. Метою дисертаційної роботи є комплексна теоретична розробка та обґрунтування методологічних принципів розбудови соціальної сфери у перехідний період; визначення сутності соціальної сфери та з'ясування її місця і ролі у трансформаційних перетвореннях, прийнятності використання моделі соціального ринкового господарства у вітчизняних умовах. Основним методом дослідження є діалектичний спосіб пізнання процесів і явищ, який характеризує закономірності розвитку соціально-економічних відносин. При вивченні фундаментальних основ соціальної сфери використовувалися об'єктивний і суб'єктивний підходи до тлумачення соціально-економічних явищ і процесів. Крім того, у ході дослідження були використані такі загальнонаукові та спеціальні методи: сходження від абстрактного до конкретного - для аналізу соціальної сфери та її складових, соціальної

справедливості та її елементів, системи соціального захисту, соціальної політики; історичний і логічний - для аналізу соціалізації економіки, становлення соціально орієнтованої ринкової економіки; аналізу і синтезу - для дослідження стану соціальної сфери у трансформаційній економіці, рівня і якості життя населення; економічного моделювання - для дослідження поведінки держави у трансформаційний період щодо виробництва та надання соціальних благ; програмно-цільові - для аналізу соціальної політики та системи соціального захисту; методи систематизації й узагальнення, порівняльного і статистичного аналізу. Методологічною базою дисертаційного дослідження є синтезоване осмислення актуальних, з точки зору об'єктивної логіки економічної науки, досягнень класиків економічної теорії, філософії та соціології, сучасних вітчизняних і зарубіжних науковців. Інформаційна основа дисертаційної роботи базується на фундаментальних дослідженнях вітчизняних і зарубіжних фахівців; провідних наукових центрів з питань формування і проведення соціальної політики; матеріалах міжнародних, всеукраїнських та регіональних науково-практичних конференцій; законодавчих актах Верховної Ради України, Указах Президента України, Декретах та Постановах Кабінету Міністрів України; матеріалах офіційних сайтів Президента України та міністерств, матеріалах загальноукраїнської та регіональної періодичної преси, а також офіційних звітних даних Держкомстату України. Наукова новизна одержаних результатів полягає у розкритті проблем розвитку та обґрунтуванні значимості соціальної сфери на перехідному етапі розвитку економічної системи, визначенні принципів функціонування соціальної сфери і доцільності її державного патронування у перехідний період, а також у розробці ефективного механізму функціонування соціальної сфери. При цьому: - вперше визначено поняття "соціальна сфера" через категорію "життєзабезпечення населення" з виокремленням соціально-економічного і політико-правового аспекту даного поняття; категорія "життєзабезпечення населення" розглядається у широкому і вузькому розуміннях; - доведено, що у сучасних умовах соціальна сфера зазнає вирішального впливу соціалізації як процесу соціальної переорієнтації економіки, який пронизує мікро-, мезо- та макроекономічний рівні національної економіки; - поглиблено дослідження співвідношення понять "соціальна сфера" і "суспільні блага" через розмежування соціальної сфери на соціально-культурний і матеріально-побутовий сектори; дано визначення поняття "соціальні блага" як сукупності суспільних благ, що продукуються соціальною сферою; - розширено розуміння людського капіталу на основі виокремлення специфічних функцій сім'ї: людський капітал - це закладений сім'єю у результаті фінансових, емоційних, часових та інших інвестицій фізичний, розумовий, творчий і моральний потенціал індивіда, який у подальшому дозволить йому отримати знання, здобути кваліфікацію, набути досвід та у результаті участі у суспільному виробництві - сприяти економічномузростанню й підвищенню добробуту; визначено соціальну місію освіти як системи неперервного отримання знань, що сприяє оптимізації суспільного вибору, створює умови для формування і розвитку людського капіталу; - поглиблено обґрунтування необхідності активізації державної соціальної політики стосовно базового економічного суб'єкта - сім'ї, з метою відновлення довіри населення до держави, що сприятиме гармонізації суб'єкт-суб'єктних відносин - основного принципу соціальної економіки; - визначено, що раціональний вибір поведінки економічних суб'єктів і розробка політики відповідно до намічених суспільних цілей є своєрідним компромісом між ідеально максимальною економічною ефективністю і неекономічними устремліннями; доведено, що при досягненні колективного оптимуму існує тісний зв'язок між соціальною ціною пошуку ефективності і трансформацією умов виробництва; - запропоновано механізм функціонування соціальної сфери, який ґрунтується на принципах розмежування повноважень між державним і приватним секторами щодовиробництва й надання соціальних благ; раціоналізації державного фінансування соціальної сфери залежно від поставленої мети; підвищення платоспроможності населення з метою розширення їхнього доступу до соціальних благ, які надаються приватним сектором. Наукові положення, висновки та рекомендації дисертаційного дослідження можуть бути використані як на науковому, так і на практичному рівнях. На науковому рівні - науковими установами, аналітичними організаціями для подальшого поглиблення теоретичних уявлень щодо значення соціальної сфери у поступальному розвиткові і рухові національної економіки до соціалізованого ринкового господарства. Практичне значення одержаних результатів дисертаційного дослідження визначається обґрунтованими пропозиціями стосовно

вдосконалення державної політики щодо соціальної сфери. Окремі рекомендації автора у вигляді наукових записок прийняті до використання Управлінням у справах сім'ї та молоді Полтавської обласної державної адміністрації (довідка №04/187 від 21.06.2004 р.), Головним управлінням праці та соціального захисту населення Полтавської обласної державної адміністрації (довідка №03-6207 від 27.10.2004 р.). Висновки дисертаційного дослідження можуть бути використані у навчальному процесі - у вищих навчальних закладах при викладанні дисциплін "Економічна теорія", "Історія економічних учень", "Економічна історія України", "Організація підприємницької діяльності", "Основи сімейної економіки". Автор створив програми курсів, забезпечив їх методичне підкріплення та викладання у Полтавському державному педагогічному університеті ім. В.Г. Короленка (довідка №5239/01-37/29 від 03.11.04 р.).

2. The object of the investigation is a social sphere as a versatile phenomenon, a component of the system of the condition necessary for life; the structure of the social sphere, theoretical, methodological and applied aspects of the formation of the population living level in the transition period. The aim of the thesis is the integrated theoretical elaboration and the substantiation of methodological principles of the development of social sphere in the transition period; the determination of the essence of the social sphere and the determination of its place and its role in transformation conversions; the acceptability of the usage of the model of social market economy in domestic conditions. Methods of the research. The principal method of the research is dialectal way of cognition of process and phenomenon which characterizes the regularity of development of social economic and economic relationship. When studying the fundamentals of social sphere the objective and subjective approaches for explaining social and economic phenomenon and processes were applied. Besides, in the process of research such generally scientific and special methods were used: - descending from abstract to specific - to analyze the social sphere and its components, social justice and its elements, systems of social protection, social policy; - historical and logical - to analyze the economic socialization, forming of social-directed market economy; - analysis and syntheses - to study the state of social sphere in the transformation economics, level and quality of citizens lives; - economic modeling - to study the behavior of the state in the transformational period as for producing and supplying well-beings; - program for special purposes - to analyze the social policy and the system of social protection; - methods of systematization and generalization, comparative and statistical analysis. The dissertation's methodological basis is the integral comprehension of vital - from the standpoint of economic science objective logic- achievements of economic theory, philosophy and sociology classes, contemporary both native and foreign scientists. The dissertation's informative basis is based upon fundamental researches of both native and foreign scientists; leading scientifical centers on formation and realization of social policy; materials of international, ukranian-wide and regional scientific and practical conferences; legislative acts of the Supreme Council of Ukraine, decrees of the President of Ukraine, decrees and resolutions of the Cabinet of Ministers of Ukraine; materials of official sites of the President of Ukraine and Ministries, materials of ukranian-wide and regional periodic and official accounts of the State Statistics Committee of Ukraine. The scientific novelty of the received results consists in the revelation of the development problems and the substantiation of the significance of the social sphere at the transition stage of the economic system development, the determination of the principles of the social sphere's functioning and the expediecy of its state patronage in the transition period, and also in the elaboration of an effective mechanism of the social sphere's functioining. At that: - for the first time the notion "social sphere" is defined by means of the category "the condition necessary for life" with marking out social-economic and political-legal aspect of this notion; the category "the condition necessary for life" is considered in a wide and narrow meanings; - it is proved that in contemprorary conditions the social sphere undergoes the decisive influence of socialization, a process of social reorientation, which penetrates micro-, meso- and macroeconomical levels of the national economics; - the research of the correlation between notions "social sphere" and "well beings" is deepened by the differentiating of the social sphere on social-cultural and financial daily spheres; the notion "well beings" is done as a total social well beings, which are produced by the social sphere; - the realizing of a human capital is widened by means of stressing on special functions in a family: the human capital - is a physical, mental, creative and moral potential of an individual which is founded by the family as a result of financial, emotional, time and other investments. Later on it will help him to get knowledge,

qualification, gain experience and as a result of participating in a social manufacture - further economical and well-being increase; the social mission of the education is defined as a system of continuous getting knowledge, that promotes the optimization in a social choice; produces conditions for forming and developing the human capital; - the substantiation of the necessity to activate the state social politics concerning basic economical subjects - a family, with a purpose to restore the trust of the state's inhabitants and further the harmonization of the subject-subject relations - the main principal of the social economics - is deepened; - it is defined that a rational choice in a behavior of economical subjects and elaboration of politics in accordance with planning social aims are an original compromise between the ideal maximum economic efficacy and non- economic directings; it is proved that there is a tight connection between social price in the investigation of efficacy and transformation in the conditions of manufacture when a collective optimum is attained; - a mechanism of social sphere's development is offered, which is based on the principles of differentiation of the power between state and private sectors concerning production and giving social charities; rationalization of state finance of social sphere depending on the goal; increase of inhabitants solvency as a stimulating means concerning access's widening of the social commodities and services, which are produced and given by private sector. Theoretical and practical importance of received results. Scientific thesis, conclusions and recommendations of the dissertation are of the scientific and practical value. On the scientific levelthe research can be used by the scientific institutions, analytical organizations for further deepening of the theoretical notions concerning the importance of the social sphere in the progressive development and movement of the national economics to the socialized market economy. The practical importance of the received results in the dissertation is determined by the substantiated suggestions in reference to the improvement of the state policy concerning the social sphere Separate author's recommendations in the form of scientific reports were accepted for using by The Administration on business of a family and youth of the administration in Poltava region (certificate №04/187 from 21.06.2004), The main Administration of work and social protection of the administration in Poltava region (certificate №03-6207 from 27.10.2004). Conclusions of the these can be used in the educational process - in high schools teaching such subjects as "Theory of economics", "History of the economic studings", "Economic historyof Ukraine", "Organization of the business-activity", "Basis of the family economics". The author made programs of courses, provided their methodological support and teaching in V.G. Korolenko State Pedagogical University in Poltava (certificate №5239/01-37/29 from 03.11.2004).

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ніколенко Сергій Степанович

2. Nicolenco Sergiy Stepanovych

Кваліфікація: д.е.н., 08.01.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Задорожний Григорій Васильович

2. Задорожний Григорій Васильович

Кваліфікація: д.е.н., 08.01.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шкурупій Ольга Всеволодівна

2. Шкурупій Ольга Всеволодівна

Кваліфікація: к.е.н., 08.01.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради Холод Борис Іванович

Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні Холод Борис Іванович

Відповідальний за підготовку облікових документів

Реєстратор

Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності Юрченко Т.А.